

Franckesche Stiftungen zu Halle

Vrozeného Pána Jana Lasytského, Sslachtice aneb Zemana Polského, Hystorye o Původu a Činech Bratřj Českých Kniha Osmá

Łasicki, Jan

W Háli Magdeburské, 1765

VD18 10343415-001

Přjdáwkowé některj

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-229236

Přídánkové některj.

I.

Stočíště

u Sauzení u Nebezpečnstwí neyglstší,
aneb

Bog s Bohem

Modlitbami,

naposledy pak oddání a poddání se
Bohu na wšelikau wůli geho,
k žiwotu u smrti.

Od bl. pam.

Jana Almosa Komenského,

wyšwětlens u Lessné Polstém,
Kázáním 24 dní učiněným, po přegiti
dne minulého welikých strachů smrti a zahy-
nutj, od rozlicených proti Městu
Lessnu Neprátel.

Tlačeno Léta Páně 1655.

A w nowě wydáno

Léta Páně 1765.

Prístup.

Ten, kterýž řekl, spuntovaných lidí ne-
strachúgte se, nerenli, abyssie se děsy-
ti měli; Hospodina Zástupů samého posvě-
cúgte, On buď bázeň wáše a strach wás
(Jzai. 8, 12. 13.), posvěcúgž samého sebe w
nás, dada w srdce náše bázeň swau,
a naděgi k wěčnému miłosrden-
stwj swému, Amen.

Strážný, co se stalo w noci? Strážný, co
se stalo w noci? Y řekl Strážný: Přisslo
gitro, a an předce noc. Ehceteli se ptáti,
ptegte se; nawraťte se, přibte! Osa-
stowa Jzai. Proroka w Kap. 21. (w. 11. 12.), kte-
rýmž Národu Idumenskému hrůzu zvěstowal, ga-
faj

Canst 2034/3

káz na ně giti měla, když Král Nabuchodonozor s
wogský swými, po okolných Národech se sháněge, y
k nim se přiblížiti měl, a oni, Strážné sobě roztá-
wiosse, nic giného od nich než hrůzu slyšeti měli.
Y tehdaž, když myslili, že se nračna od nich zahna-
la, a jako noc smutná minula, a žádostiwé gitro
giž přišlo, že wšak nowé strachy přigdan; byt se
kolikrátkoli ptali, Strážný že jim nic giného zvěsto-
wati mocy nebude; leč nawrátjli se, aby přišli k
Bohu, s pokáním a modlitbami; nebo ta slova,
Nawraťte se, přide, Boží gsau.

Kteréz wěch, tehdaž dále, zdali negsau gasným
obrazem toho, co se s námi nyní w této Zemi, a
w tomto Městě, děge? Y myt sme se arch donim-
wali, že nám giž gitro přišlo, pomoch od Boha y
lidj poslanau; a tmy hrůz a strachů že sme giž po-
zbyli, wdálenim se od nás Wogst, a pozbytím y
doma na místě tomto tlačjchho břemene. Ale že noc
wšacka gestě nepominula, poznali sme wěra, kdež
nám Strážný za strážným zvěstowali, že wšakloft
lidj zlych, hromadně zpuntowaných, wpádn nepřá-
telské po místech činjch, wšacko vkrutně mordugj-
chch, po wjetj a wytjnánj Města N. k nám se giž
blížj, toto obzwláštěné Město ohněm a mečem wy-
pléniti umysl magic. Povlehlť syce ten strach opět,
a w myslí nám zase jako rozswětlo, chwála Bohu.

Ale wšak, chčellibj se kdo ptáti: Co pak dále
s námi bude? Odpowjm: Daremné gest, ptáti se
Strážných a Hlásných, Kurhřů a Postt, Boha se
ptente; Ten wám odpowj: Nawraťte se a přide!
Kemně totiž, Pokáním a Modlitbami. Podtež tedy

y dnes, wy milj, kterjž ste privé gij jako hlavu
 vychvácená ; ohně ; Podte nawratme se y dnes k
 Hospodinu ; Podte, pteyme se y dnes Hospodina,
 co pak s námi dále bude ? Přigdeli pak kdy to gasné
 gitro, w němž bychom nemuseli narjkat, že gest
 Noc gest. Ale o těch věcech s Bohem a geho Slo-
 wem rozmlauwati magje, obraime se nejprvé k
 Bohu o pomoc, modlitbau swatau ; poděkujc mu
 napřed za tu přemocnou Ochranu, kteréz stále do-
 kazuje při nás na místě tomto, y giných swých gin-
 de. (3 nichž gsau 1c. 1c.)

Glyssťte z Žalmu XXXI. (w. 1-6) a sro-
 zuměgte: Gafy měl Dawid bog s Bo-
 hem y s sebau až do poddánj a
 oddánj se Bohu na wůli
 geho.

Wyklad.

Žalm tento je gest Dawidow, nápis vkazuje ; kdy
 pak a zagafau přjcinau složen, nevkazuje. Ale
 patrné gest, že tehdaž, když Zhysefšij Saulowi Da-
 wida wyzradili, že se v nich w lese gegich skrýwá,
 wdělaw sobě ohradu, aneb záseku. Y táhl na něj
 Saul, a obějšil ho. Což Dawid wida, pospjšil,
 věcny

utěcy s strachem velikým. A toť gest, což těb praz
wj (Žalm 31. w. 23.) Gá když sem pospýchal, řekl
sem: Zavržení gsém od očí twých (t. aby ch nebyl
Králem, když mne Saulowi zabiti dáš.) Ale pry
tys wyslyšel hlas můj, a zachowals mne. Na pa
mátku tedy toho přetěžkého nebezpečnstwí, a swého
w něm těžkého swjránj a wstáanj, y milostiwé w
tom a diwne Boží ochrany, složil tento Žalm, pro
budaucy sobě y giným pobožným připomínanj, gať
diwne Pán Bůh swaté své wede, cwičej, zkusuge;
a gať sobě w takowém zkusowánj počnati magj po
božnj. Dobře tedy y my do dnes činjme, gestliže
po každém Nebezpečnstwí negakého přezij, o tom
sobě, s sebau a Bohem swým, mluwjme, zpjwá
me, a gať náš diwne Pán Bůh náš wede rozgi
máme.

Děj se pak Žalm tento na šestero, tak gať
Srdce Dawidowo, tehdaž w strachu tom sem tam
se kolotagic a ohlédagic, rozděleno bylo.

I. W prawnjm dílu se wraucně modlj za zachowánj; w slowjch teď slyšánjch, w. 1-6.

II. W druhém plésá nad milosrdenstwím Božjim, kteréz mu přispělo, w. 7. 8. 9.

III. W třetím zase narjká nad bjdnostj swau, že mu zhyňauti přigde, w. 10-14.

IV. W čtvrtém opět se nawracj k modlitbě, s welikau důanfánlivosťj, w. 15-19.

V. W pátém wywysšuge Dobrotu Boží, w. 20. 23.

VI. Naposledy, napomjná giných, aby Boha milowali, a gmuzile sobě činili, w. 24. 25.

My nyní zůstaneme při Prvním Dřku, t.
při slověch přečtených; gegichž summu sobě položí-
me w této otázce,

Co činiti má Slovek Pobožný, gestliže kdy
takové Nebezpečnstwý případne, že nic
newiděti, než smrt a zahynutí.

Na tu Dřásku odpověd bude z těchto Dawido-
wých slow, že toto tre činiti:

I. Wolati předce k Bohu nezbedně, aby
když lidské pomocy nestačuje, on sám přispěl.

II. O wyslyšení dotírati také nezbedně;
a to dowěrností takowau k Bohu, kterážby ho
přemohla.

III. Naposledy wssať, nedalliby se ani tak
přemocy, a nechťelby spomocy strany Těla,
Dussi poručiti w ruce geho.

Pozornigtež pilně, gednoho za druhým. A ty,
milostiwý a lhostiwý Hospodine, wzbudí skrze to
naděgi w nás k wěčnému milosřdenstwý swému,
Amen.

O Prvnj.

Nenprw prawjm, že wolati předce nezbedně ic.
Toho slowa, Nezbedně, nestogi tu; ale stogi wěc
sama, t. nezbedně Dawidowo wolání. Slowo
pak

pak to ginde stoji w témž smyslu, t. w Žalmu 55. w. 18. kdež Dawid dj: V wečer, ráno, o poledni, modliti se a nezbedně wolati budu, až y wyslyšši Hospodin hlas můj. Co pak to za slovo gest? a gahy geho smysl? Nezbedný člověk gest nezbedný; to gest tak na něčeho o něco dotírající, že ho zbýti neže, až se mu to dá. Gakáž byla onano Wdowa, na nepravého Soudce tak o swau křivdu nabýhající, že, ac se Boha nebál a lidj nestydel, musel wšak wyslyšeti a pomísti gj (Luk. 18.) Tak tedy Dawid na Boha modlitbami je dotírati bude, ošwědčuje se w Žal. 55, a w tomto ted činj to. Nebo w samých slyšáných nemnohých slowech gak mnoho: Krát opětuje a wolá, Spomoz mi Pane! Dj zagslé: (1.) Nebeg mi zahambenu býti w. 1. (2.) Wyřwobod mne, w. 2. (3.) Nakloni kěmně vcha své ho, w. 3. (4.) Nychle wytrhni mne, w. 3. (5.) Bud mi pewnau škálu, a domem ohrazeným, abyš mne zachował, w. 3. (6.) Web y dowed mne, w. 4. (7.) Wywed mne z léci, kterauž polekli na mne, w. 5. Hle gak mnoho a rozdílných slow výřwá! gichž wšech smysl geben gest, Pomoz Pane, rečuj, hymn.

Wěme se tu, kterak rozhogňugich se nebezpečnstw, rozhogňugi diwná myšleni a imaginach; myšleni pak zase wzbuzugi swjranj srdce; a swjranj srdce k Bohu wolánj; wolánj pak k Bohu na to gde, aby pomoc obdržána byla. Tak je rozhogněných při nás Nebezpečnstw z strany Boha cěl ten gest, aby rozhogněná při nás byla Horlilstwo a Modlitby, a za modlitbami gdauch Poz

moc Boží. Ale uvážugme ta Dawidowa slova pořád.

1. Nejprvé dj: Medeg mi zahanbeni bŕti, t. před Neprátek, kdybych fleš, a hanbu z to ho měl. Lidská povaha gest, raděgi wšudy a we wšem mŕti čest než hanbu. Dokládá wšak, Na wěky, to gest, Bychť y pozahanben byl w nezměrném swém postupování, gen at negsem stále a do konce bez potěšení a pomu y zanechán.

2. Wšwobod mne! Tu sobě hle myšlení bělá, gakoby giž od Neprátek gatý byl, a wšwobození potřeboval. Gakož za to mēgme, že bez Boha gisté wěznové gšme.

3. Dj: Nakloni kemně vcha swého, t. gak čini ten, kdo koho wyslyšeti chce w žádosti geho, wlašťe kdyz kdy gini ku překážce gšau. Nŕkagi wšbec v nás, (nehrubě hŕc ošwíceně) kdyz se kdo opustěním bŕti zdá: Přátele daleko, Pán Bůh wysoko. A býwá w swém smyslu tak, že kdoby z lids pomoci mohl aneb měl, není ho; Bůh se pak stawj, gakoby také opustil, aneb na wšosti sebezpozorowal. Protož wolá Dawid, aby ten Wtřvŕšený sklonil se, slyšel a spatřil. Y ta myšlení o wzdálenosti Boží negšau baremná, kdyz gen Zawŕka gich ta gest, kteráz w Žalmu 145. w. 18. stogj, že blízký gest Hospodin těch, kteříž ho wzhwagj w pravdě.

4. Dale dj: Wtřhni mne rychle. Tu patrně, že sebe mezy těmi pořádal, kteříž w wodách tonauce, rychleho wtržení potřebugj, nežby utonuli. A gisté gest, že wchŕice ty, mezy nimiž na světě gšme,

gsme, zwlašťe w zbawené časy, Wirowé gsau, tak
nás zachwacugjch a přikracugjch, že kdyby k wy-
trhowánj nás ruka Boží wzdychy přjtomná nebyla,
tishčkrátby utonauti bylo.

5. Gessťe dj: Bud mi pewnau škálau, a doz
mem ohraženým. Za starobáwna, a w té hornaté
Júdské Zemi, když Wálka přissla, k horám a na
škály wšikali lidé, k nimž přjstupu Neprátelům nez
bylo, aneb se jim kamenjm dolů wáleným a házez
ným snadně obrániti bylo. Na rowinách pak staz
wěli sobě domy ždmi ohražené, aneb také waly a
přjstopy ošypané. Dawid w wšikánj swém, ani
toho ani onoho nemage, proš, aby geisau Báh
sám takowau škálau wysokau nepřjstupnau, a hraz-
dem nedobytým byl. A owšem žeť wšemohau-
cí ochrána Boží za tishc nehwyššjch hor a Skal,
a za tishc nepřjstupyššjch Hradů stoji. Bez nž,
kdekoli sme, w gakémkoli nehwyššjim wzawjránj, na
odewřeném gsme.

6. Wed ň domeš mne: Přjklad od wšikati
magjchho, a newědauchho ani kam ani kudy, a
gemž Wúdce třeba žkusseného a wěrného, kteržž
by wěděl, kam wěsti, a chtěl wěrně prowěsti; ne
do rukau Neprátelům, ale na bezpečnost. On
tedy Boha sobě za takého wúdce bere; ach mau-
dře!

My pak wšicknj takowj blaudjch sme, žhyz
neme, nepowědeli nás, a nedowede ruka Boží.

7. Wwěd ž léce; léce gest otočenj žwjřete
Tenaty, gako tehdaž byl Dawid Saulowými
Wogšj. Wšicknj my sme otočeni lécj Satano-
wau

wau a Antykrystowau, kterěz ač se gim po nyste trhati začaly, (gako předsim s Waldenskými w Piez montu), oni wšak nepřestauau potrhanych Štj a Zenat zase twrditi, gestliže nás Bůh z nich newywe. Y w této Zemi naléčeno na nás Ewangelišty, k wyhubenj nás; wolati třeba: Wymed Pane z léci, kterauz polésti na mnc.

Potud o nezbedném k Bohu wolánj w čas těch zřehč Rebezpečenswj.

D Druhé.

Druhé řečeno, že potřeba Důvěrnosti na Pá na Boha nezbedně dorážeti, ažby vylstet wolánj. Takowého na Boha důvěrnosti naléhánj teď na Dawidowi páterý příklad.

Nenprwé zagistě dj: W tebe daufám; gako by řekl: Nenj to možné, abys ty mne opustil, když sem se tebe samého chopil, na tobě samém zawěšl, tobě samému do klína položil; mmeliz bys tedj zawrhl? mmelizbys nespomohl? Sud me, proč se wěrné Duffe zahanbeny býti bogj? ne pro sebe nenpředněgi, ale aby Bůh z toho neucty nemel, kdyžby weň daufagich zahanbeni byli.

K wěššj pak sobě důvěrnosti, a mocněššimu Boha ugetj, připomínáwal sobě Dawid rád předsšlé příklady, gak Bůh neopauštel daufagich w sebe. Gako w Žalmu 22. (w. 5. 6.) dj: W tebe daufali Dtcowé ic. Tak y Syrach radil (2. w. 10. a.) totěz. Kterěz starých příkladů připomínánj strze
to

to welikau moc má, že Bůh se nemění, tentíž
gest wždych. Aniz gest prigimac Dsob; co se mu
hbito gednau při tom neb onom, hbj se y při gi-
nych.

2. Dj: Wyswobod mne, pro Sprawedlnost
swau, w. 2.; gakoby řekl: Dášli zahynauti mně
newinnému (w tom, což se mi falešně připsuge, že
bych byl Rebell Králi Pánu swému zc.) kdez zústa-
ne twá sprawedlnost, křiwob nepřehlédagich? Dgma
a newcta diti se bude tobě; Protož retig mne
pro retuik sprawedlnosti své. Y to mocné, k vgi-
mánj mocné Boha. A wšak, kdo to chceš wměti,
a moct, aby se na Boží sprawedlnost odwołáwati
směl, stareg se o newinný žiwot; a tu Bůh powe-
de Při twau. Synrach 4, 33.

3. Dj: Nebo Skála má a Hrad mŕg ty
gsh. Gakoby řekl: Dausawagi lidé w wysoké ská-
ly a peroné hrady; gá pak tobě tu čest dáwám,
tebe sobě za swau přewysokau Skálu a nedobný
Hrad pokládám; nepřigmessliž odenmě toho, čím
tě ctím? A kbyž tamto někdy zachowáni býwagi
lidé, nemámliž tishčrát wice gá v tebe zachowán
býti? Ach neciňž té potupj sobě sám! Y to pěkně
k mocnému Boha vgetj. Ale kdo to wměti a moct
chceš, musšs negen tehdaž to činiti, kbyž na kuži
tece, a newjš, kam se podjti, aby ti Pán Bůh od
nauze gen pomohl; ale ctiti ho tjm časně mus-
ššs, a wždych stále w skřšfi Keywňššho přes-
býwati, a w stjnu Wšsemohauchho odpocjwati,
Hospodina za své wtočistě, hrad swig, a Boha
swého mage, w něm naděgi skládati; tu teprw
)*(6 sobě

sobě wšecko to sľibůg, co Žalm 91. sľibuge (w. 1. 2. 3. 4.)

4. Dj: Pro gměno swě weš mne, t. aby w známost wwozowáno bylo skutky twými; aby lidé wěděli a wgířowali se, že ty, čím sloweš, tím gšy w prawdě. Slove pak Gměno Boží wšecko to, co se Pánu Bohu za tytuľ dáwá; ku příkladu, že gest Dobrý, Milosřdný, Sprawedliwý, Mocnů 1c. Cokoli tedy z gměn Božích wgiti se může w čas žly, a držeti za to Boha, ažby se smilowal. Ku příkladu, když se Bůh tytuluge Milosřdným, a litugickým žleho, kteržž pro newinně djtky weliké mu Městu Nynowe odpustil; a pro deset sprawedliwých pěti bezbožným Sodomským Městům odpustiti chcel; aby tedy nám nyní odpustil, kteržž také Newinnáta mezy sebou máme, a sprawedliwých (bohďa) wjce než deset. Kterěž oswědčowánj před Bohem aby mocné bylo, snažugme se wšicknj, (aneb aspoň wšicknj, kteržž tomu rozumjme; rozumjme pak mnoho w tomto gasně kázaném gasněho Ewangeliu swětle) newinnými býti, a sprawedlnost z wjry konati.

5. Naposledy dj: Wyweš mne z léci — nebo ty Sýla má gšy, w. 5. Gakoby řekl: Gelen w léc ei gsa, zpaustj se na swě sľlné rohy, gimž potrkas ti může lowee swě, aneb potrhati tenata; aneb také na swau sľlu a čerstwoost, že teneto přestociti a wtěcy může;

Tak lidé zpoléhawagi se na sľlu rukau swých, zbraně swě, wogš swých. Gá na nic než na tebe; neopauštěgž tedy mne, abys neopustil sebe sám a sláwy

sláwn swé. Potěšené y to a mocné, což ginde Pj-
smo dj: že Dci Hospodinowj spariugi wšecku Zemi,
aby dokazowal Síly swé při těch, kterjž sau k ně-
mu srdce wprjmného (2 Par. 16, 9.)

Ach budmž tedy srdce k Bohu wprjmného wšiz-
cknj, kdož Boha znáte, a bude při nás dokazowati
síly, aby se nebylo třeba toho lekati, že na nás po-
lékli Neprátele; nebo an, ginj gest Bojž vsudek, v
Geremiáše 50. w. 24. Polékl sem na tě, ó Babi-
lone, než žwjš, wzat budeš, proto že sy se směl po-
týkati s Hospodinem.

Tak sme y o Důwěrnosti slyšeli, kterjž wjwa-
ti k Bohu můžeme bezpečně. Blahoslawenj, kdo
to uměj! Nešťastnj naproti tomu, kdož Boha
pobíhajíce, ginda wtočistě hledají! Nebo bude
každj takowj sám w sobě, neb giněm (kromě Bo-
ha) slyšaj, gako Kaudel, a Věcinitel geho gako Gi-
skra. Y bude hořeti obě spolu, anjž bude, kdoby
wšasyti mohl, Izaiáš 1, 31.

O Žřetj.

Kečl sem wšak: Co činiti, kdoby Bůh ani
tau nassj Důwěrnostj wjiti se nedal, tak aby nám
spomohl, ale nám zahynauti předece dopustil stras-
ny Žela? gménowitě, Duffi aspon retowati že po-
třeba, a oddati gi w ruce Boha toho slylného a
wěrného, kterjž gi wykaučil; gako ted Dawid čis-
nj, w. 6. Menerojmž, že Wykladacj Pšem y to-
to berau w tom smyslu, gako wšš předešlá slo-
wa, Ducha za Duffi, a Duffi za Žiwot, berauce;

)*(7

gako

gafoby pry ťeſt Dawid: W ruce twé poraučim
 Žiwot ſwúg, zachoweg mi geg, a wynchwat mne
 z této ſmrti. Ale v mně wíce platí wýklad nehy-
 lepſſiſho Piſem Wýkladáče Kryſta, kterýž Duſſi
 ſwou z těla pauſſtége ſlow téchto wžil; a tak náſ
 prawému gegich ſmyſlu naučil. Tak tedy tomu
 rozuměgne, že ſe tuto Dawid na ruce Boží poſkláz-
 dá, buď ſ žiwotu neb ſ ſmrti. A žiwotu, w ſlo-
 wách předeſſých; ſ ſmrti, w téchto. Tak gaž y
 potom učinil, kdýž před Abſolonem wſtáge, a kně-
 žim, aby Archu Boží (kterauž za ním néſti chéti)
 na gegi miſto donesli poraučege, řekl: Geſtlížet
 nagdu miſoſt před očima Hoſpodinowýma, přiz-
 weďet mne zaſe, a wſáze mi gi a Přibýteſ
 ſwúg. Paſlit bj: Nechbíš mi ſe; an teď gſem,
 nech učiní Hoſpodin, což ſe mu dobrého widj,
 (2 Sam. 15, 25. 26.) A to teprwá bylo doſo-
 nálé Dawidowo na wůli Boží ſe poddánj a oddánj,
 a ſrže to Srđce ſwého doſonále wpoſogenj, aby,
 co ſe ſoli ſtane, ſ dobrému poſlaužití muſelo, y ta-
 ſama ſmrt; nic neſſaučj giž, než přegjím z ſmrti
 do žiwota, a z wſtawicných nebezpečnſtý zdegſſich
 libé odpocimutj w rukau Božjch.

Bějí ſe tedy, a nauč každý Pobožný dnes wně-
 nj tomuto welikému! Kdykolibý wchtil, že Smrt
 naſtáwá, a Duſſe ſwé w ſobě zadržeti močy nebu-
 deš, co ſ nj učiniti? gménowitě, Oddati gi w ru-
 ku tomu, kterýž gi dal. Y bude že

Sic redit ad Dominum, quod fuit ante suum.

Kdýž ſe Duſſe oddá tomu,

Kdo gi dal, tu přigde domu.

A miš

A milješ rád a bezpečně; proto že ten, ko-
muž gi oddáš, gest Bůh sylný; Dobře tedy bude
opatřena, i rukau geho žádný gi newezme. A
gest Bůh wěrný, nezapřel toho, co mu swěřš,
wratí to zase wěrně.

D gať blahoslawenj gšau w Krystu wěr-
cý, a Krysta y w tom následujcý, aby řikali:
Otče ne gať gá chcy, ale gať ty chceš! y teh-
dáž, když se s nimi k smrti a zahynutí chýš.
Nebo tak se Bohu na wšecku geho wůli dokoná-
le oddati a poddati, gest teprw dokonále nade-
wšjm žhm swjězti; až y nad samau zúřiwostí
Boží, kteráž proti zpurným a na swem stogjchm
čekati a ge potírati, pokorným pak a Bohu
wstupagichm wstúpowati zwykla. Wzime Pj-
kladn. Dawid teš myslé, že gž umírá, porau-
čel Dussi swau Bohu; a Pán Bůh hned mu gi
zase wrátil, žiwu bñci poručil, nepřátelý rozptý-
lil. Nebo poslaw Filistýnskě do Země Izraelské,
a o nich Saulowi powěst, předěšyl Tyrana, že
Dawida nechage, proti oněmno musel; a tak y
Saul, y Zysenstj, y wšicknj Neprátele zahab-
beni byli, Dawid pak žístal žiw, a zwššen gšau
králowal. Krysta zase, když umírage dussi swau
Dcy poraučel, newyswobobil syce hned té hodi-
ny, aby dussi w něm zachowal, ale mu gi tře-
tj den zase wrátil slawně s wítěžstwjm a tryum-
fem nad Nepráteley, Panstwjm pak a Králow-
stwjm nad Rebem y Zemj. D přeslawný vž-
tek Resignacý, aneb Odwoleňj wlastnjho! to gest
poddánj a oddánj se Bohu na wšecku wůli ge-
ho.

ho. O Wtěstěstwj nadewšsecko wtěstěstwj, swjtězn
ti nadewššim žlým, y smrti a zahynutjm, škrze
podwoleni se, když. Bůh káže, y Smrti a Zahy-
nutj. O milé Boží Dítě, kdožkoli toto slyší
te, naučtež se dnes přewelikému tomuto Bmění,
na němž wrch Křestanstwj nasseho, wrch Wjry
nassj, wrch Lásky k Bohu y sobě, a wrch wššj
Raděge zalezj. Dnes, prawjm, tomuto se naučte,
ať wás tisšcekrát tomu newějme, což wám wěc-
ně prospěge, naučteli se tomu gednau dobře. A
abyšste se naučili dobře, miligte Pisma Swatá
(y tento Žalm XXXI), miligte Příklady Swa-
tých y Swatého wšsech Swatých, a následig-
te. Y bude wám dobře w Žiwotu, bud on dleu-
hý neb krátký; bude dobře w smrti, necht ge-
ona přirožená neb násylná, a gaká chce. Nebu-
de wšak gaká chce, ale gakau possle, a gako
bránu Žiwota před wámi odewře ten, kterýž wás
powolal k žiwotu, a k němu škrze wšsecky přj-
tomného žiwota smrti wede, y šťastně pro-
we a dowede, požehnání Bůh.

Amen.

Modlitba

Modlitba křesťanů, v čas hrozných vá-
lečných Vichřic, v Velikém Pošestí k
vžívání. (Roku 1655 Octobris 6.)

S Hospodine Zástupá, milosrdný všech věch Stvo-
řiteli a v bytu zdržovateli, y mandrý Redite-
li, kterých pohybuges Národy, jako wodaní, a
vzbuzuge gedny proti druhým, wytrestáváš gedny
skrže druhé; ty vidíš, také bdy nyní na nás v
této Zemi přišly, skrže wpád Národů cizích, a
rozjštěn Národu domácho, jakož proti oněm ci-
zím, tak proti nám pohostinným, kteříž pro za-
chowání tobě Wjry z Wlasti své se vchylivše, tu
sine milosrdným tvým řízením schránku našli, a
posavád pod stráží twau chováni byli. Nyni pak,
an gak zlé věcy nás obstupují, od zlosti Vkrutnj-
ků těch, kteříž nawštívenj twého nepoznávajce,
ani se v svých gakh winách (pro kteréž ty spraz-
wedlivé své saudy při všech lidech konáš) vpama-
towati chtějí, toho, co se děje, přičiny slepě na gí-
né sčítají, a Pomsty své nesmyslnau ssileností z se-
be stráší chtějí, y nás pokorné své ctitele vyhla-
diti vsylují. Regnet o všem y my bez mnohých
win před tebou, mybrž sami na sebe žalujeme, to-
bě spravedlnost, sobě pak zahanbenj twárij svých
rádi připisujeme; a však proto předce o Milosr-
denství tvém pochybowati nechceme. Nebo v te-
be gest hogné odpustění, aby k tobě uctivost za-
chowána byla. Ach což díme, milý Pane? co so-
bě v bďách svých počneme? vstávajce v nich gíž,
a den

a den po dni horššho něčeho na sebe čekagje. Právěť se nám světle porěšowánj twých trati; Právěť nás hrůzy těžké obšupugi. A ac sme se domniwali, že nám žádostiwé gitro přišlo; ale ay předece noc a mrákota, stihagjch gedna druhau. Čekáme pokoge, a nemůžeme se dočekati; času wdrazenj, a ay neduhowé náši se rozmáhagj ať k smrti. Zrkánj Konu, a hlas profetikugjch Wras hů wůkol nás se slyšj; ldyj powstáwagj lidé wstetkij, aby žjrali Zemi, a připadagje město gedno za druhým hubili ty, kterěz w nenáwist wžali, y nás pro ně. Posláš ge na nás, gako neggedowatěgšj hady, a gako nenšitěgšj diwofau Zvěř, Drak, a Eselmy, s odewřenými hrdly k sežránj nás. Erdce náše w nás, kterězby nás občerstwowati mělo w Zámuku, vmbléwá w nás; mumleme gako Medwědi, a gako Holubice lkáme; očekáwáme na wyswobozenj, a ono wzdaluge se od nás. Nebo y nás stihagj neprawosti náše, a hřichowé náši před tebau gšau; pro něž ty ani swým neodpaustjš, zde ge wytrestáwage při těch, kterýmž wěčně milostiw býti chceš.

Protož my hřisňny se znagje, a že y nás na myště tomto spravedliwé třešeš wyznáwagje, winni se tobě, spravedliwý Bože, dáváme, nazprawowati wšak žádostiwj gšauce, gestlize nás k přistonně smrti wyswobodě, žiwot nám a pokog nas wrátjš. Degž nám, ó předobrá Bože! poznati se be práwě, bez pochlebowánj sobě gž ale gednau; gaj y při nás hřichowé se wždy předece hnjzdy, an sme

sme již očistěni, již vmyti, již do konce posvěceni
býti měli tobě. A an předce nás nedowěra k toz
bě, nepozor na swatý twůg Zákon, a neposlusný
stwj přikázání twých podgimá; předce se neľáška spoj
lečná, pycha, a za leda přičinai k blížinnu záwist,
nenáwist, hněw, rŕznice, lakomstwj, nestředmost,
a w negebnech; z nás k negebneš swětštm marnos
stem přilustná chciwost w nás hŕždj. Wěda nessez
trnosti nassj, že wice bázně twé neostřihagje, a
swatých, čistých, nám wzdnycty wssudy přitonných
Děj twých se neostřihagje, tytž se wěch zapowěd
ných s Abanem a Ewan dohŕkame, tytž s Mo
sem w nestředmost ubhagje se obnažugeme, tytž
se subhlného Modlárstwj s Aronem dopauššime,
tytž s Moysesem o twé mocj pochybugeme, tytž
s Dawidem nečistoty aneb wraždy (w sřdech aspon)
pácháme, tytž s Esalomaunem pro zalženj lidem
tebe opauššime, tytž pro jst swůg blžnj swé s
Zacheem utřugeme, tytž s Petrem wstj swěmi
tebe zapjrame, tytž s lidem Izraelským na Pau
stti nenáležitými žádostmi, y wsseligatým neposlu
šenstwjim pokuššime. O přebjdj my lidé, což
pak činjme? O zapominatedluj my, proč pak na
sebe pozoru nedáveme? O Hněwu wssemohauch
ho Boha, nepabegz na nás! ó Žŕřivosti nehywššj
ho, nezachwacŕgž nás! Častot sme sľbowali napraz
wotati nedostatkj swé, a býti pobožněgšimi; a
kdež to gest? Kdož nás zastane, budeli nás sľhati
Bůh? kdo potěšj, budeli kormantiti Bůh? kdo před
zahynutjmi zastaupj, wstaupjli Bůh a puššj na nás
Žŕřivost swau? K tobě, ó Strážce lřdřh, obra
čme

čime se s Pokánjmi swým, obrať se y ty k nám s
slitowánjmi swým! Zahynautilizby nám pať dať w
hříšsich nassich? wěcnělizby na nás zůstati mēl hněw
twůg?

Nawrať se, nawrať se, nawrať se k nám, ó
Bože náš, Slitownice náš! Hřěšili sme až posaz
wád, wyznáwáme to; ale že milosřdenstwj twé
wětsji gest, než hříchowé nássi, z slowa twého slyš
šeli sme, a poznali, a wěřime, a wjme. Ach poz
moz, ať práwě slyššime, a poznáwáme, a wěřz
me a wjme! tak abychem žlě wšsecko w nenáwist
sřednau wezmauc, dobré wšsecko sředně milowali
a činili. Ach Bože, buď milosřiw nám hříššným!
Kdež sy pať, Wskupiteli náš? Kdež gšy, Spoz
mocnjše náš? Nadarmoliž k tobě wolati budeme,
ó ty Syrotkú Dítě, Wdowu Dčrānce, Wtřstěněch
Zástupce, Wěznú Wšswoboditeli, a zpurných spra
wedliwých Wstíteli? Nadarmoliž w tebe dauřati bu
deme, ó Skálo wěčnosti, Naděge náše? Wěcněz
liž pať sobě z twého gniěna posměch sřogiti bu
dau Modlárj? řkagje: Kdež gest Bůh gegich?
Gezu Kryste, Hlawo náše, sláwo náše, chlaubo
náše, gimj my se před Swětent y Pěkleu honošz
me, a na twau wšsemohauch moc a pomoc zpolez
hagje, Neprátekłm swým trućugeme, kdež gšy?
Co se pať nezgěwš nám swým ku potěšenj? žlým
pať oněm, Neprátekłm a ruhačłm swým, k za
hanbenj? Ach obrať k nám milosřiwau twár swau
a Dče swého! wejmi nás do Ramen lāsny swé, a
přednes nás genu w lāsce a milosřti! Rány twé
wzdrawte nás! Žšynalosřti twé wmažte nás; Krew
twá

twá vmŕg nás! Smrt twá obŕw nás! Přimlwa
twá smrt nás s Dcem twým! Hněw twýg naos
střený proti hřŕšnjkům obrát se nám w milost! a
horlenj twé proti zatvrdilým nám w spasenj!
Přizneg se k nám w tento negtžŕšj čas, abychom
nezahynuli; gako my se přiznáváme k tobě, byt
nám y zahynauti bylo. Zdrž nám své přŕswaté
słowo a zamlwu, Neopustim wás Syrotkú;
Jtem, Daufegte, gá sem přemohl Swět. Přŕ
mohlš, milý Pane, sám w sobě; přemožnj y w
nás, gakožto hlawa w audech swých. Bez tebe
my nic nemůžeme, ani sami sebe s žádostmi a
wáŕšněmi swými přemáhati, nercyli mocných wŕze
kle na nás dorážejících Neprátel swých, ale w
tobě můžeme wŕsecko, kdýž ne my sami za sebe,
ale ty sám za nás bogowati budeš. D ſmilůgž se
nad Chřtíw swau, wchřtícemi pokussenj posawád
tak žnjtanau! Nedopauſſtégž Lodičce této své w zbau
řeného Swěta Móri wtonauti! wŕchwat gi, na
bezpečnu postav gi! osław gi, a sebe samého w
nj! Wzbud gi Přŕstauw prawé, kterjžby se gi vga
li, a po takowém gako Winnice žpustřenj wzdělali
žase! Jozefy, Mojjŕſſe, Jozue, Gedeony, Dawidy,
Eſalomauw, Jozafaty, Jozwáſſe, Chry a Kon
stantyny; ó pro sláwu swau, přŕslawný Bože, ob
now slawně Město své, duchownj Geruzalém! aby
ž mocy Pohaniŭ oſwobožena gſauch Swatyně twá,
wzdělána byla slawně; aby Etánek Božj byl s
lidmi, a Králowſtwj twé, Gezu Krysſte, žkwetlo
na ſpasenj Národů; Králowſtwj pak Antykrystowo
a Bábłowo kleslo a rozmetáno bylo. Wyſſli Děl
njſy

njky na Žeň swau, milý Pane, a vospěš; neboť se fraginy Národů bélegi ke žni. Nagemnich pak a Dělnicj lštiw; ať gsau rozptýleni, ti sebe samy pafauch, a ne Stádo. Wzděleg také Školy kre-
stanské, a poruč ge obnowiti podlé zalíbenj Srdce twého, aby w pravdě byly Dělami Maudrofti a wšech ctností, y Semenistiem žiwým Chrtwe twé, a duchownim Nagem. Brchnosti pobožné wšechy tobě w ochranu poračjme, kdožoli se twými Náměstky býti pokorně znagje, a w poko-
gi a řádu Swět zachowáwati umysl magje, pro odkltzenj Nerádů, Bálek, a tyranskwj duše y té-
la, wšylnau práci wedau, y boge těžké a nebezpečné podnikaji.

O ty Králi Králů, a Pane Panů, budiž gim přítomen pro sláwu swau! wtrwžj Berlu swau w rukau gegich, a hag gich, gafo žijedlnice oka swé-
ho, před wšellkau y lšj y ukrutnostj lšj wraždě-
ných.

O věci to pro své dobroty množstw, a pro potěšenj, a porekowanj, y ž smrti wychwácenj nás Dwčy twých k smrti oddaných. O wšemohauch Pane a Bože náš, gedinké Wtociště naše w čas sauženj, wgmij se nás sám pro své gméno, když nenj, kdoby se nás wgal a retowal. Wgmi se nás w nassém tonito sauženj, a sessli nám opuštěným Pomoc swau. Wšak pak wšeckto w ruce twé sto-
gi, y ta Naděge naše a Bážej, Žiwot y Smrt; můžes odegma gedno, druhé dáti nám. Věciž te-
dy, oť tě pokorně prossjme, Otče wěčný! a prossj wedlé nás, a za nás, y gim swatj Cítele twogi,
Prátele

Přátelé naši milí, kteríkoli za nás v tomto wjru
tonauch se bogj, a k tobě za nás, gako y my za
ně, prosby wyléwajj. Wslyš nás wssecky k tobě
wolagjch, a zachoweg nás, milý Pane, ať nezahyž
neme w bauři této. Wšaks pak řečl, pro zhaubu
chudých, pro zpěnj nuzných giž powstanu, w
bezpečnosti postawjm toho, na něgž polečeno bylo
(Zal. 12.) Ahy my sme ti chudj a nuznj, pomocnj
nemagjch, a ti, na kterěz polečeno gest. Slowo
twé tobě připomináme, a žamilowj twé; spli ge
nám, ó přewěrný Bože, powstaň, rečug, wytrhni,
w bezpečnosti postaw. Řekls: Wžyweg mne w
den sauženj, wytrhnu tě, a ty mne budeš oslawo-
wati (Zal. 50.) Ahy wzywáme, nebo nám užo;
wytrhniž nás tedy, a my tebe oslawowati hotowi
gsmé. Řekls: Poněwadžs mne žamilowal, a hoř
spodina za utociště své položil, nepřihodj se tobě nic
zlého, aniž se přiblížj gaka rána k stánku twému
(Zal. 90.) Ahy žamilowali sme tebe, a ty Hospodin
wjš, že tebe milugeme, a za swug wěčný Přibytel
sobě pokládáme; nedopauštěgž tedy, aby nás potka-
ti mělo to zlé, kterěz nám obmyšleggj twogi Nepřá-
telé pro tebe; nedeg se přiblížiti té Ráně zahynutj k
tomuto Stánku našemu, Městu tomuto. Řekls:
Prwé než wolati budau, gá se ohlašjm; gestě
mluwiti budau, a gá wyslyšjm, (Zal. 65.) Ach
slyšijž tedy, ach ohlašjž se tedy! Nedeg k sobě na-
darmo wolati, nedeg nadarmo w sebe daušati! ó
Nadege naše! ó gedinká Kotwo. dusse nassj. Řekls:
Nebog se, mé malické Stádce! Ahy my sme to ma-
lické stádce twé, ach w prawdě twé stádce, nebo
giného

giného Pastýře nemáme a neznáme! a malické stáde,
samo sebe brániti nemohouch a nevměgch. Ty
můžeš, ty umíš; braniž tedy! Bože můj dobroz
tivosti, že mi vdiš hognosti, vkaž žregmé zname
nj, Neprátel mých k zemdenj, byt y oni to widaus
ce, má žes ty moc a ochránce, musly se hanbi
ti, věčnau potupu msti. Amen, Amen, Amen!

Nyž na swém vysokém Nebi, ó Bože,
Amen, Amen, Amen.

II.

Poslednj

Jana Almosa Romenškyho
Wile aneb Křast,
w němž

vpřimné o sobě y věcech svých činí Wyzná-
ní, gajž též y vjitečné Kraganum swým
dává Napomenutj. (*)

§. I.

Celého lidského Pokolenj Labiryntů, w nichž se
kajdy máte a kolotá, gsem se dotekl. (**) Zda-
lž

(*) Wjz to wšsecko w latinské J. A. R. Knižce o gednom
potřebným Kap. 10. aneb Zawjrece, která knížka od Aus-
tora samého po nepřew wydána byla w Amsterdamě 1668,
a potom 1724 w Lipsku w nowě na swětlo wššla in 12mo.
Wytaž z nj nacházj se y w německé řeči 1738 w Lipsku
wydaný; ale w českém gazyku netwššla gessť, a njnj to-
liko gedná gegj Kapitola se wydává, a to gessť neceřlá.
J. A. R. bl. pam. seřsal gi, 76 lét starý gsa, a tři léta
po seřsanj gegj, totij 1671 w Pánu vsnul. Památka ge-
ho y obzwláštne prozřetedlně seřsaně Knihn geho české Če-
chšim Ewangelickým přewtěšene gšau.

(**) Wjz Knižku geho vjitečnau y Čechšim našim welmi přj-
gemnau :

liž tedy ne v svých? Rad bych milčením pomínul
wšicko, kdy bych newěděl, že jsem v gá měl dohlý-
dáce na mé zachování, a kdy bych se nemusel oba-
wati pohoršení z nenapravených pokauzení. Rad-
to, když se Bohu líbilo, mne srdce po obecném do-
brém taužení vděliti, v mnohým mne předstawi-
ti, v do mnohých zkoušení wvésti; umínil sem každé-
mu, genž mne sobě snad za zrcadlo, buď pilnosti
buď drzosti, postavil, něco maličko oznamiti, a vka-
zati, že v při nejlepšíj Předsewyeti chybiti se
může.

§. 2.

Díky zatím wybáwám Bohu mému, genž mne
mnohým k wžitku potřebowati chtěl, že, ac mne do
rozličných zmatenin pustil, předce z mnohých zase
wywede, a wywede naposledy, gak wěřím, až k
odpočinutí blahoslavenému w Sláwu swau. Wždy
wšak wjm, že každá žádost po dobrém gest potocel
od pramene dobrého, totiž Boha, plynauch, a že
spolu s Cělem svým gest dobrá; gen že my lidé ne
wždy umíme po potoku k Prameni giti, aneb po-
tok k moři obratiti, kde plnost a sytost hogného we-
seli gest před obličejem Božím. Bohu ale buď
sláwa, genž nás srže rozličné průchody Labiryntu
nassich wede, a srže maudrost swau ze wšech wy-
wésti

gemnau: Labirynt Swěta a Rag Srdce, od Autora
— dwakrát wydanau, a w Berlíně 1757 nákladem W. Taus-
sila poslepně wytištěnau. Na tu tedy knihu wyrabuje
se tato keč Komenskia.

Caust 2039/3

wěsti wůj, a přiwad; až k sobe pranzenu a moři
wšeho dobrého. Což je y mně se stalo, radugi se,
že po nezčislně mnohém dobrém tauženj, gemuž kon-
ce nebywalo, až k sobě, k mezem wšech dobrých ža-
dosti, gať saudim, mne přiwedl. A nynj pozná-
wám, že wšecho mé zachowánj Marty oně snážno-
sti podobné, aneb hledánj práce y odpocánutj (pro
Křysta a Bědlnjky geho z lásky) bylo. Nynj ale
pewným Umyslem gsem, s Marygi se k nohám
Gejssowým posaditi, abych obweselen gsa, s Azas-
sem tčej mohl: Mné neylepé gest, přidrjeti se
Boha (Žal. 73, 28).

S. 3.

Právím, že wšechy mé žádosti a snážnosti by-
ly, gaťo žádosti Marty oně, pro Křysta a geho
bědlnjky; a ginať newjm. Aspoň zlořčená nechť
gest hodina a každé ginam obracené okamženj. A s
takowau péčj konal sem y to, gať mně swědomj mé
swědectwj dává, co mně mnozy k opowážliwosti
wykládali. Gaťo bylo Studium Didacticum, kte-
rě sem k oswobozenj Škol a Mládeže z mnohých
Labiryntů před sebe wzał, po mnohá léta w tom
pracuge. Nic méně mnozy to za pracy knězy nes-
lussnau pokládali; rowně gaťoby Křystus toto
dwoje, pasyž owce mé y pasyž beránky mé, nes-
byl spěgil, řdyž Petrowi obogi byl poručil
(Jan 21, 15 ic). Gá ale mé wěcně Láse, Křystu,
wěcně děfugi, že mne k tomu nastrogil, a tauto lás-
kau, kterauž k gehnattům swým má, obdaril, y
wěc tu tak daleko přiwěsti nechal, gať se teď z Djele
)*()*(2 čtwrtě

čtvrtého, nasseho navcenj, a obzvláště z páteř, sedmé a osmé kapitoly aneb rozdílu viděti může. Naděgi také mám, a důvěřuji se Bohu mému, že gednau tyto Knihy vžitek swůg přinesau; což se staz ne, když jen zyma pomine, prška přestane a odejde, a vřaze se křisticke po zemi nassi, a přigde čas prospěwování (Pšien Esalom. 25, II. 12.), a když Bůh dá stádu swému Pastýře podle srdce swého, kterjž nebudau pásti samých sebe, ale stádo Hospodinowo ic.

§. 4.

Druhý blauih a těžký Labirynth bylo Studium Irenicum, to gest, vřazati sem chťel, gaby se rozličné a z částky sřkodné hádky o Wíru mezy Křesťany porownati mohli. Z čehož až posawád téz mēr nic na swětlo newysslo, ale snad wygde budaucně. Newysslo, pro nezbedný některých swar, proti nimž twrdě se postawiti neraděgi přátelé mozi. Wygde ale předece, poněwadž sluffj wyce poslauchati Boha, než lidi, a wyce se máme báti Boha než lidi. Ted byli časowé takowi, gako tam za časů Eliášowých na Drebe, kterjž, když wštr welikj a sylnj, podwracegjej horny a rozrážegjej stály, sřel, a země třesenj a oheň před Hospodinem, neopowazjel se giti z Gessně; ale přigde čas, w kterémž, když se hlas tichj a tenmý sřlyšeti dá, Eliáš wygde, a sřlyše Boha mlumjčeho, pügde a bude zas mlumiti k Bohu a lidu geho (1 Král. 19, II. 13). Nyni každj swůg Babilon chwálj, žádnj žádněmu neostupuje, ale každj myslj, že geho gest Jeruzalém.

§. 5.

§. 5.

A tato twrdosignost Křesťanů gedných proti druhým, jako y rozličné snáznosti k sniženj některých stran mne porýbubily, že sem myslil a za lepšj držel, aby se celé tělo k sgednocenj wolalo a cesta ukazala, než částka nĕgaka; lepšj gest, celé tělo hogiti, než flastr na nohy, neb hlavu, neb ruce položiti. — — Dal pak Bůh k tomu prospěch, že gij před 30 lĕty sřze mé Prátele, bez mé wedomosti, něco z toho se dalo tlaciti, pod tynulem: Prodromus conaminis Panfophici, což syce některj s radostj přigali, ginsj ale hrozne wěcy w tom náleztj chtĕli, ba že se tu nebe s zemj nuchá křičeli; při nehmenĕ, že to gest weliká wšstetĕnost a opowážliwost, řdž leckdos raditi tak mnohým se ošmĕluje. Což mne tak k tichému se chowánj přawedlo, že, ač mnohý, že se něco dělá, chťj, wšstak, geli co zhotoweného, žádný téměř newj. Y doslychám se, že mnohý wmlkli, proto že za to magj, že gsem gá nad tau welikau pracj zausal. Nĕkterj ale předece něčeho se nadřwagj. Zdaž ne nadarmo? To Bůh wj. Ani nĕslibugi, ani se neodřřkám, ačkolw nad hrobem stogjm. Nebo nikdy my nĕgšme způsobjn sami z sebe, a nikdy nemj nezpůsobjn Bůh náš.

§. 6.

To samo gen sem řicy chtĕl, že to nĕslussj za opowážliwost počítati, řdž někdo k dobrému w spowĕhánj se na Boha, třeba celý Swĕt, powoláwá a k pokánj probuzuge. A to proto, ponĕwadž

)*()*(3

1) wšst

1) wšicknj na gednom Teatrum welikého swěta
 ftojime, a cokoliw se tu koná, wšech se tnye.
 2) Celé lidské pokolenj gest z gedné krwe, gedná fa-
 milie, gedn dům. Tím prawem tedy, kterýmž ge-
 den, gahkoli aud, wšem druhým gest k pomocy,
 a gedn z familie druhému aneb celé své familii na
 ruku gde, též y my, lidského přirozenj wčastnjch,
 můžeme sobě wespolet slaužit. 3) Bůh hned na
 počátku stwořenj wlastně proto, pěti bližnjmu o
 bližnjho mrti poručil (Syr. 17, 15.); anobř nie
 wice se newyhledáwá w Písmě po Láfci a Poslussen-
 stwí k Bohu, gať péce, gž gedn o druhého mrti
 má. 4) Samé přirozenj to wěj, gako mandřj o
 tom dobře wědj. Sokrates raděgi wmrítí chcel,
 než newěttí dobré; a Seneca prawj, že, kdbyh se
 mandrest s tau wyminkau wdělowala, aby gi každý
 pro sebe podržel, a nesměl se s giným zdělití, žeby
 za ni poděkowal. A což wice důwodů potřebj.
 Nebo y při sprostých lidech to nachazjme, že čm
 pobožněgšj kdo gest, tím wice se o to snáží, aby
 každému, by možné bylo, užitečným byl. 5) Pro-
 to y sám Syn Boží z nebe poslan byl, aby wěch
 potažené napravil; proto, co mluwil, myslil a
 činil, wšim tam směřowal. Ano y posly své kbyž
 wysylal, neposlal ge toliko do některých zemj, ale
 na celý Swět; a to ne, aby šeptali do ucha, ale
 hlasali na střechách. Což Apolltolé y konali, tak že
 do wšech zemj wysšel hlas gegich, a až do kon-
 cín země zwul gegich, radost z toho magice, že ka-
 žali Ewangeliium tam, kde ani nebyl přwé gmeno-
 wany Krystus, wíce každého se wšj Maudrostj,
 aby

aby každého člověka postavili dofonalého w Křistu
Gejssi (Kol. 1, 28). 6) Slib také máme, že wšse-
cko w plnost přigde (Zachar. 14, 7.), gestli ne dřiw,
tedy aspon w poslednjch dnech (Ger. 30, 24.); a
tak tedy ne za opowazliwost to počítati máme, když
někdo takowau prácn před sebe wezme, ale raděgi
Dobu děkowati slussj, že takowi gsau, kteříž to we
Gměnu Božm před sebe berau; té naděge gsauce,
že se blížj konec Babilóna, a Angela Přichod, od
gehož sláwny oswjcena má býti země (Zger. 18, 11.)

§. 7.

Rad to nahodau sem wšse do giného neoby-
čegného Labirynthu, wydaw totiž Zgerwenj Páně,
kterěž se stalo za časů nassich, pod tytulem: Lux e
Tenebris, Swětlo z temnosti (*). Kterážto wěc
mnoho prace a obtíženi dala, gako y mnoho nes-
náwisti, Strachu a Nebezpečnstwůž za sebau pos-
táhla. — —

§. 8.

Kam se ale teď po tak mnohých Labirynthich,
w nichž sem wštal, obratiti mám? Mámliž zwolati
s Eliášsem: Dostit gest, wezmi Dussi mau, ó
Zospodine! neboť negsem lepššj Otců swých
(1 Král. 19, 4.); anebo radššj s Dawidem: Až do
starosti a šedin neopausštég mne, až bych mohl
)*(4 wypra:

(*) Kottera, Drabicia y Panny Poniatowskě Widenj a Pro-
roctwůž w tyto Knize obsažena gsau. Kotter y w čestě ke-
ti se nacháží wytisštěný.

wyprawiti potomkům slávu twau (Žal. 71, 18).
 Žádne; obogjho; abych snad na gednom přišel nez
 vstrnul, a po tom tauze, znovu nepokog sobě nečis
 nil. Než oddám se s životem y smrtj, s obpočis
 nutjm y s prach, Bohu mému, a zavřenyma očs
 ma za nim púgdu, kamkoli mne powede. Zatím
 pak w pokoře a dautánliwosti s Abasem wybychati
 budu: Podlé rady své wed y dowed mne, a na
 posledy přigní w slávu svou zc. (Žal. 73, 24).

§. 9.

Žádali kdo něco wíce wěděti o tomto mém po
 slednjm předsawjetj, wznámjm, že Palác mñ býti
 má chalaupka, kterakoli budu mocz sobě opatřiti;
 ti; aneb kdybych neměl mñti nic svého, kdebnych
 hlavu sklonil, trpěliwě čekati budu (se Pánem
 mým), gestli kdo pod střechu svou mne wezme.
 Mámli pak pod širým nebem žístati, y tu odpor
 činu, až mne Angeli w Společnost svou wnesau,
 jako Lazara někdy. Misto stkwostných oděwů přez
 stanu s Janem Křtitelem na sprostích gatěmkoli
 oděwů. Misto hoguňch y lahodných Pokrmů chle
 bem a wodau se spokogiti chcy; a dále Bůh co wí
 ce, geho dobrotu w tom zakauffeti budu. Biblio
 téka má z třech Kněh Božjch zalezeti má. Filozofie
 má bude powazowánj nebes a gíných slawných
 Skutků rukau Božjch, a díwiti se nepřestanu s Da
 widem, že Bůh, gofotjo nepřewěťšj Pán, y se mně
 čerwíčku lastawě se skloniti obnýceg má. (Žal. 8.
 y 104). Lékařstwí mé bude mírné vjwánj pokrmu,
 y někdy púst potřebný. Prawa má, co chcy, aby
 mně

mně libě činili, abych jim to též činil. Chceli kbo
wědět Theologij mau, wkaži mu s Aqwinatem wnj-
ragičym Bibli, a řeknu celým srdcem y plným
uřm: Wěrm wšsemu tomu, co tuto psano stoji.
Ptáli se kbo dále na Wyznání Wjry mé, wkaži mu
Apostolské. O lepšim, krásšim a důkladněššim
y swětlegšim gá newjm. Modlitba má gest ta,
giz Krystus zanechal nám; nebo za to mám, že
žádný lepšij Křt k otewřenij Srdce Božjho dati ne-
můž, gak Syn ten gednorozený, kterž gest w lů-
nu Dce, oně wyprawil. Regule žiwota mého
gsau deset Božjch Přikázání, nebo wjm, že, co se
Bohu libj, on sám neylepě powědel.

S. 10.

Což ale, kbyž toto maudrým Swěta do ru-
kau přigde, oni k tomu řeknu? Bez pochyby že
mně Starce smjch mji budau, že od nehybněššjho
Stupně Maudrosti až k neynižšij zemi pádam.
Necht se podle libosti své směj. Mé srdce se též
směje, že gsem wšel zmatku, že Krysta mám, a
tak dobrau noc wám, Wjstosti! — — Ach owšem
Krysta sem nalezl, a w něm wšsecko pospolu. Bez
ho mi podnůžka za wšsecky Trůny Swěta, geho
Pokora nadewšj sláwu zdegšj. Giz sem nebe naz-
lehl pod nebem. — — Ah můj žiwot byl poho-
stinstwój, ne Wlast; nřby sem, pro mnohé promě-
ny, skalého bytu nemjwal. Ale giz upnj spatřuji
Wlast nebestau, k gegimž wěregim mně giz při-
wedl můj Wůdce, mé Swětlo, můj Krystus,
genž napřed šel, aby mně mřsto připravil w domě

) * () * 5

Dce

Díce svého, kdež přibytkové mnozí gsau. Gíž pak přigde, aby tam, kde sám gest, mne také přenesl. To tedy mé gedno potřebné gíž zůstává, abych na to, co za mnau gest, zapomínage, chwatal k tomu, co předložené mám, k cýli swrchowaného posvolání Božího (Fil. 3, 13.)

§. II.

Díky vzdávám Tobě, ó Pane Gejssí! ty Wůdce y Dokonawateli Wjry mé, genž gšy mne neopatrného Pautníka, kterýž sem od Chle mého tisšenasobným rozcestím se vchylowal, a tishc y wíce krát zbytečnostmi se zabawowal, předce naposledy přivedl tam, kde gíž gsa k mezem Králewstwj twého přiveden, nic giného před sebau nemám, než Jordan smrti k přeplynutí; nacež hned w vlasti blahoslawené se spatřím. Chwálím a oslawugi Maudrost twau, ó Hospodine! že sy mi nie wlasťnjho na této zemi nebal, gen aby mi ona w mém Exilium slaužila k putování, abych s Dawidem říci mohl: Gsem přechozý a podrub v tebe (Zal. 39, 3.), a wšsať ne s Jakobem: Nemnozí byli dnové moji, a nedosli lét Otců mých (1 Mogg. 47, 9.); nebo sy přidal dnů mých nad Díce y dědka mého, y mnoho tishc spolutowarýššů, kterýž w tomto 40 letím Wyhnanstwj gíž odesli, gá pak gestě gsem žiw. Proč? Pane, ty wíš; w rukau twých stále odpocívám. Také sy mně mezi tijn, gako Eliášowi, posylawal často krát Angela negatého kauskem chleba y trochem wody, abych hladem neb žizni nezemřel. Zachowal sy

sy mne také od toho mnohých se přidržíchho bláz-
nowstwj, genž místo hlawních věcí nicemné, mý-
sto odpočinutj nepokoge, místo přibytku sem tam
tahánj sobě zwolugj, ale mne sy přimwedl až k hoře
Dřeb. Požehnané budjž Sméno twé!

§. 12.

A gestliže sem w čemžkoli předce bláznivému
Pautnjku podobný byl, a někdy wěc připadnau
podstatné přednassel, an giž od toho wpaustřm, a
na konec žiwota swého chcy onu dobrau prach s
onim dobrým Kupcem konati, genž nad gednu dra-
hau perku nic dále nehledal, a nalezna gj, prodal
wssecko a kaupil gi. Ty, dobrý Gezišši! giž máš
cele mau gedinau perkau, mým Pokladem, mým
gednjm potřebným býti. Tebe gedině chcy kaupiti a
hledati; pro tebe wsse prodám; Ty, Pane Gezišši,
máš býti zřstem mým, a cokoli Swět sobě za zřst
pokláda, wázm za legno. Poslednj má starost bý-
ti má, wě se vmjratí tomuto žiwotu, a naroditi
budauchmu.

§. 13.

Wěrný Gezu! mámli gestě w tomto Swěte
k něčemu potřebowán býti, deg k tomu šly y mau-
drosti, abych, když wsse wykonám, s blahoslawe-
ným Symeonem řich mohl weselé: Nynj propau-
stjjs služebnjka swého. Pakli ale má dle wíle
twé konec žiwota mého přigjti, prwé než konec prach
ch mých bude, a přihodjli se mně to, že s onim
Filozofem zwolati musým: Gestě gsem nic nepřis-

)(6

prawil,

pravil, než sebe; y tak zapokogen budu, gen když sám nepřipravený neodegdu, gako se ach a auweh mnohým přitrefuge. Být pak o milosrdenství tvém na věky zpívati budu, že sy mne wyswobozdil od smrti, prvé než sem zemřel (Žal. 16).

S. 14.

By pak, ó Křesťané! spolu semnau se radugte z takowého wyswobození, a slyšice hlas Krysta Pána: Podte ke mně wšicknj, kteříž pracujete a obtiženi gste, gá wám odpočinutj dám (Mat. 11, 28.), rcete gebnoumyslně; My přicházjme, wzhledni na nás, přigmi nás, občerstwi nás; pozmoz pracujícím, oblehč obtiženým, pošli zemělných, wěd nás z wrchu wšech dolů, aby ďábel ne nalezl, odkud by nás střel, ale twá Milost aby, když se ti bude libiti nás powolati, wěděla, odkud nás wzyti. Woljme v tebe w domě tvém bydli, než w Pačích bezbožnjků. My, ó Pane, poztrebugeme w zmateninách nassich wstawicňch wstawicně wůdce, w pracech nassich stalch stalého Spomocnjka, w wstawicňm hladu nassim stalého Sytitele. Což poněwadž darmo v swěta hledati, (ac sľibuge, wšak, co nemá, dati nemůž) k tobě samému žrenj máme. Ty ghy Čhl naděge nassi. Žádný z ľidj nenj, coby sám neblaudil, newstal a nebyl hladový sám, ty tedh, wěčná Prawdo! přispěg blauidjícím. Ty, wěčná Čhlo! zdržig padajících. Ty, wěcný Prameni Dobroty! nashť nás dobrými wěcmi. A když mně, poslednjmu z Službnjků twých, nynj gž pomaháš, nme gž zdržugeš,

ždržugeš y také nashcugeš, chwálím gmiěno twé
a na wěky ge chwaliti budu.

§. 15.

A ponewadž toto Wyznání mé přeb obličgem
Božím, o posledním mém nawrácení se k gednomu
potřebnému, mně místo Křřastu býti má; tedh
slyšte wy, Dome můj! Synové, Dcery a wnu-
ky! slyšte hlas Otce swého, wás k Dcey otců,
prwé než k otcům swým připogen budu, wedau-
cýho. Dedicowj wám nenechám krom tohoto
gednoho potřebného, abyšte Boha se bali a přiz-
kázání geho ostrižhali (Kazat. 12, 13.); Co učiníte,
Bůh wásse dedicowj, stíj a odplata welmi hogná
bude (1 Mozž. 15, 1. y 5 Mozž. 18, 2.).

§. 16.

To též wám, Bratři moji a Synové roz-
ptýlené Chrkwe nassí, prawím: Miličte Pána a
služte genu celým srdcem; nestyďte se za křž ge-
ho, kteržž ste až posawad neli, a poneseťe ho až
do konce, budete-li opatrní. Echwalugi wám stá-
le Dedicowj Křřstowo, totiž chudobu a Křž, genž
wás k wěčnému Bohatstwj a k Sláwě přiwedau,
gestli wšak setrwáte až do konce (1 Kor. 2, 16.
Luk. 22, 28). — —

§. 17.

Tutuž Maudřest Gejřřowu radím y wám,
Křřané moji, w Morawě, Čechach, Polsku,
)*()*(7 Elžku

Slezku a w Bhřích bydlích, v nichž gšem se w Wyhnanstwoj swém zdržowal y wsseligakých dobrozdinij wžil. Degž wám Pán Bůh k odpłatě to gedno potřebné, abyssite wnieli wtěšené zemj wassich Brozdy ne k škodě než k dobrému wjzwati. Prostož passnost Čechům zhabau byla, řeč onen maudrý Král půlnoční, wssj rozpustilosti odporný. A to w krátce y o tobě se řečne, Polštá Země! gestli za w času sobě nysmysliš, a gako milownice toho gednož ho potřebného k mjrnosti a střednosti se neobratíš; nebo počátek hříchů w Sodome byla pycha, hognost chleba y zahalcitowost (Ezech. 16, 49).

§. 18.

Poslednj mé obydli bylo w Batawij neb Holandské zemj za dwanácte (*) let; kdež gšem lepšj přisjezitosť než kde ginde měl, nawčiti se, gak množ ho žbytečných wěch býwá, sřze to samo ponaukan sem byl, na to gedno potřebné mysliti. Mezj tiz
šich

(*) Roku 1656, kdž Lissno w Polště od nepřátel wypalené y w rum obracené bylo, pustil se J. A. K. z Polska do Hollandu, a tak 1668, kdž Knížku de vno necessario, o gednom potřebným psal, vlastně 12 lét tam byl. Razanj geho 1655 w Lissně držaně, kdž giž weliké wchlice wogenské w Polště wssadn se wložal, w Lissně 1655 wzřistěně, pod titulem: Bog s Bohem Modlitbami, nynj také pro obecné wzdělánj w nowě tistěně y milým Čechům Ewangeličům do rukau daně gest. Gakž též y pamětně wypsánj pobožné Krysliny Pojatoský na swětlo se wydáwá w české řeči.

šich Labiryntů z Labiryntů wygiti žádostiwům sem se
 stal, a mezy tishcy kamenj, které od tishců nadar-
 mo se kauleli, w prácy mé giž wice nepospichati,
 ale uřadowati se myslil sem; a mezy tishcy při
 hogností hlad a žíej trpichmi Tantalami zbytečně
 se o zemské wěcy snaziti a na ně wpadati odvěil
 sem se z milostí Páně. Tomu sem se tam věil,
 a to sobě za mnohé poklady wázm. Rozpomínám
 se, že, když sem tam přišel, od přednjch sem byl
 wážně přigaty, pro naděgi negafé žádané umělo-
 sti. Gá ale sobě winšugi, abych, dle příkladu
 Pána mého w Ráni Galilejské, nelepšij wno za-
 chował až na posledy, aby totiž mé poslednj všlo-
 wánj lepšij bylo nežli prwnějšij, gehož při mně
 hledali. A za to mám, že se to y nagde, gen
 budauli maudrj zpráwcowé, kterjžby prawj saub
 o wjně z wody učiněné wynești uměli. Kterěto
 ale gest? Aposťolské: Gestit pať zysť weliký po-
 božnost s takowau myslj, kteráž na tom, což
 má, přestati umj. Nic sine zagisté nepřinești
 na tento swět, bez pochyby, že také nic odnești
 nemůžeme; ale magjce pokrm a oděw, na tom
 přestaneme. Kterjž pať chřj zbohatnauti, vpa-
 dagj w pokuřenj a w osydlu, a w žádosti mno-
 hé nerozumné a škodliwé, kteréž pohřizugj li-
 di w zahynutj a wzatracenj 2c. (1 Tym. 6, 6-9). —

§. 19.

Pane Gejssí! o dwogj wěc prošm srdečně,
 abych dobře žiw gsa, dobře y umřel. — — Pro-
 šm y za to, deg, aby to y ginšjim dobře se wka-
 žalo,

žalo, gať nemaubře dělají ti, co potřebné věci
opauštějí pro nabywání nepotřebných. Když ty
wšecky žijící k wodám živým powoláwáš, kopa-
jí oni sobě cisterny děrawé, wody nemagíce
(Izai. 55, 1. Ger. 2, 13.); Alho když ty mleko y wí-
no darmo podáwáš, bez peněz y bez zaplaty, wy-
nakládají oni zlato y stříbro za takowé věci, kteréž
nikoli sytiti nemohau (Izai. 55, 2.), nybrž nemocy,
zhaubu, smrt, peklo y věčné zatracení gístě přina-
šují. O smilůg se, Sltowmíce wšech,
nadewšemi pro dobrotu twau,
Amen.

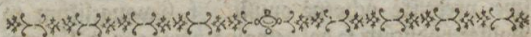

III.

Paměti hodné Okolostogienosti Žiwota,
rosselských Zgerweni y Widěnj, Putowá-
nj, Nemocy, Smrti, Zmrtwýchwstánj,
Manželstwj, ditek y dokonánj Krystiny
Poniatowsky, Schowanky bl.

Paměti Jana Amosa
Komenského.

§. I.

Dřazenj hodný gest tento hlas Sfalomau-
na maudrého, genž se w Přislowjch ge-
ho w kap. X. 7. nalezá: Památka spra-
wedliwého gest požehnána; ale gmeno
bezbožných sinroj. Zkussenj každodennj y chtënj
wlastnjho Serdec nasseho Wyřknutj tonuto stále
přiswědčuge. Mrzj nás to, když na nepravého
aneb marného člověka gen wzpomínáme; a obwe-
selenj ducha při sobě chtëjme, když nám někdo do-
brý na mysl přichází, a my sobě geho wlastnosti
chwalitebně rozgimáme. Požehnána též gest y w
tomto Smyslu Památka sprawedliwého, že šře-
nj člověk maudrosti y sprawedlnosti věti se může,
kterak gmenowitě y on příkladně má žiwubytí, aby
y na

y na něj časem svým lidé bohobogní s radostí pamatovali y Boha z dobrodiní genu prokazanych chvalili.

§. 2.

Příklad takové Památky požehnané vzíme na gisté vřlechtilé Duffi z Kněžského rodu, genž se Krystina Poniatowská gmenowala, a neobyčejným ode Pána obdarowana byla Dary. Dce měla Juliana Poniatowského, Zemana polského, genž prvé Katolíkem y Mníchem byl w Chrkwi Římské. Ona pak po nějakém čase světlém spashytelného Ewangeliem Jezířova ořwícený, powěrný své předeřlé ochotně opustil, k Ewangeliu w Polské bydlícím se dobrowolně připeřil; a Kazatelem čistého Słowa Božího se stal. Mage pak pro to samo w vlasti své weliké přenasledowaný, z Polska do Čech se pustil.

§. 3.

Roký Roku 1624 od vřrutného Cysáře Jerdy: nanda II wřřictný Knězi Ewangeličstý z Králowstwj Čestého wřhnáni byli, zřřowal se Julianus Poniatowský přikladem gíných Knězi Páne tagně w některých pobožných Pánu w Čechách, až na poslehy 1627 y na Zemany a Pany od Starwu Wřř: powěd Cysářská se wřřahowala a wřřaupiti gím řřazala, řřde Pán Rarel z Jerotina na Morawě gegřřa svého Bibliotekáře k sobě wřřal y ochřřanowal.

Caust 2039/3

§. 4.

§. 4.

Tento Julianus Poniatowský dceru svou po-
božně vychovával, šestnácte lét starou, dal 1627
k gisté vrozené Páni Zetkingowoy na Službu,
kde ona w krátkym čase neobyčejně Nemocny, Bi-
běni a Zgweni rozličná podiveni hodná dostala.
Když tento gegi způsobil Dcei gegimu na Morav-
ě oznámení byl, psal gi mezi jinými věcmi
y toto: „Pros Boha o své vždrawení, a měž
„se na pozoru, abys taková y tēm podobná Bi-
„běni twá, genž z Fantazie zmatené půwod svůj
„nisiwági, nižadnému nemyprawila. Máš ty Zge-
„weni dosti w Katechysmu zc. Nechey gá dce-
„ru Prorokyni míti zc.“ Nad tímto Dcei své-
ho psaním ona se tuze vmautíla, a napsala ge-
mu po zaumyslém Poskowi obšširnau Odpověd.

§. 5.

Dne 26 Prašynce 1627 řekla k známým
svým: Dnes Dtec můj sám přigde, a zítřa
vzjř očima svými ruky Páně nademnu, a včes-
řj tomu. Přítomni na to gi odpověděli, že to k
wěre podobno není, poněwadž Posel, Bratr Ma-
těj, sotwa gž do Morawy došel a Dcei gegi-
mu psaný gegi odwedl. Ona ale to gistila, že
neomylně přigde. Přissel Dtec gegi tentýž den
w skutku, a w nowě gi z toho trestal, že ona
svým Fantaziem wice wěří, než geho otcovským
wysřaham. Odpověděla na to gemu dēwečka:
Vzjřte zítřa ruky Páně. Když tedy Dtec několi-
dnů

dní v ni se zdržoval, a ussecko, co se stalo, očima swýma spatřil, byl tñi tuze pobnut a změnil o ni myněni swé. Dne 6 ledna 1628 laučil se s ni srdečně, a po nawraceni se swém do Morawy roztonal se w kttatřm case a umřel dne 16 Vnora. Nassel se po odchodu geho mezy pirami geho latinský Epis: Duvodowé, pro které gsem wvěřil, že Zgwenj Krystiny Poniatowský Božíká gsau.

§. 6.

Po mnohých giných widěních ukazalo se gi dne 19 ledna 1628 Pohostinstwí a Putowánj lidj z Čech y Morawy žalostně wyhnáných, a zwláště, kterak se ponechpro k pñlnoch do Měssenské y Polské země, a potom k wychodu do Wber dostanau. Nad to hlas Páně slyšsela: „Ny rozpryljm Lid můg z Čech y Morawy) mezy Narody y wwedu geg do cizý země. Wywedu geg před wichřicy mé prudké prchliwosti. — — Pro to, gať sy ty vteřla, tať y oni vřećau, a syce mnozý s třesenjm, newědance, kam se obratiti magj. Wšsť ale gá gim mįsto vřazi, a Mřlосrednstwí mé od nich neodegmu, nýbrž y tam gá gim hognost chleba duchownjho dām, totiž mé swatě slowo, aby njm řēm swobodněgi y bezewřsť překážky dusse swé syřiti mohli. Ano y řelesňau potřebu pro zachowánj wezdegssjho žiwota gá gim přídām, a gich nřzadným zpřsřobem neopustjm řc. „

§. 7.

§. 7.

Dne 21 Ledna předpověděla po gístym Wí-
běnj mezy gístymí věcmi způsob Čyrkwe, kterak
ona gako mrtwá w kauceku negakém ležeti bude,
žadneho nemagich Epomocníka. Ano že s bole-
stj bude musiti widěti, kterak ti, co gi zastati
měli, pro potření gegi vteču, za to magice, že
ta gegi hanba a težkost věčná bude; že gi opus-
stěgi a wíce žiati gi nebudau chtiti; wšak ale
Pán že ge wšecky zase shromáždí ic. To Ro-
menius wyládá o činjch w Kissi německé Po-
kog Osnabrycký, proto, že ten krát wšicknj,
swěho gen hledagich dobrého, Čyrkow českau w
zapomenutj dali a w hrdle Antykrystowém wězeti
nechali; gjž ale Hospodin předce gednau ku po-
mocy přispěge. Co se zagistě welmi dobře chapa-
ti dáwá. To, co při tom widěnj se nepochopu-
ge y nikoli se nesplnilo, gest, že ona w ténž
swým widěnj spatřila Krále Frydrycha na krás-
towském Trůnu swém sedjchho, a na hlavě swé
wybornau Korunu magichho, berku ale nepřátel
geho že widěla zlamau a celau sláwu gegich
posklapanau; lečby to někdo chtěl na nebeského
Frydrycha y Čyrkwe swé Krále wztahowati.

§. 8.

Dne 23 Ledna 1628 bylo gi poručeno, aby
t Čysářskému Generalowi y Knjzeti z Wallen-
steynu psala, toto psaní swé samá do Vídina do-
nesla, a druhý den ge Manželce Knjzete odwedla.
Kdožoli

Kdokoli je známých o tomto gegm předsewzeti
 slyšel, nad tím se hrozně vžasl, z částky pro we-
 liké s tím spogene nebezpečnosti, z částky také
 pro velikau gegiho těla mdlobu, zwláště když Pán
 Doktor Libawius toto gegi Předsewzeti za ne-
 možné byl wyhlasył. Wšak ale ona se od to-
 ho odwrátiti nedala, ac čtrny mile cesty bylo do
 Sicína, a weliká přitom byla zyma. Gak brzy
 do Sicína přišla, žádaly některé Zemanky, co
 gi do Sicína byly zprowodily, Manželku Pána
 Knížete z Wallensteynu za milostnau Audieney,
 přicinu toho oznamily, a dosahly dowolenj ke
 dni nasledujcemu; nebo Kněžna o tom wšem giž
 byla zpráwu dostala a Jezuiti se byla radila, co
 s tím činiti ná. Kněžna druhý den milostně gi
 přigala; poněwadž ale Panna Krystina w tom
 do weliké mdloby y do wtržení wpadla, s nj roz-
 prawěti nemohla, nžbrž do Kwartiru swého ne-
 ssena býti musela. A poněwadž Kníže ten krát
 doma nebył, zanechala psanj swé k němu w Si-
 cíně, které Kněžna rozpecetiti a sobě přecjsti dala.
 Jezuiti syce na to dotírali, aby títo lidé do Ures-
 stu byli dani, a Pikardský bábel aby z nich byl
 wyhnán, wšak ale Kněžna, gačo dobrá, tomu
 nechčela. Když Kníže domu přigelo, přigalo ono
 toto psanj, y žertem mluwilo: Můg Pán, Cy-
 sár, dostává Psanj z Říma, Konstantinopolu,
 Madritu it. gá ale teb z nebe dostávám psanj.
 Žert tento ale w kratkém čase w žalost se genu-
 obrátil. Nebo, gačo w psanj stalo, že nepo-
 slussný hlasu Páně gsa měl zamordowaný býti,
 tak

tak neblauho potom do nemilosti Cysařské vpadl
a roku 1634 w městě Eger nemilosrdně v život přis-
pravený byl (*).

§. 9.

Na tyto Cestě své dostala také Krystína po-
ručenj, aby dele w Čechach nežůstala, ale aby se do
Lessna Polského pustila. Pospíchala tedy z Víci-
na, a přišla okolo večera do Dkrauly, kde v po-
božného Zemana, Karel Cestřib gmenovaného,
noclehovála, a druhý den přišli, ona y ti, co s
nj byli, do Třemesny k gednomu velmi příkladné-
mu Panu ob Starou, Gřijnou z Slaupna Sado-
wiusowi, genž vlastně w tom byl, aby některé
wyhnane Kněží do Polska wyprowadil. Zdržowa-
li se v něho několik dní, nawratili se potom do
Braunau, kde se prvé byla zdržovala, a tam me-
zy jinými do Polska pospíchajícími y Komenští-
ho natrefila. Třetího dne pustili se do sfaclira,
kde Pán Sadowius ge čekal, a 8 Dnora 1628 do
Lessna Polského šťastně přišli. Mezy wyhnancey
čestými tenkrát w Lessně žádný gestě z politických
Panů nebyl (ac velmi mnozí tam sy již byli kwar-
tir zgednali), ale toliko čtyři Kněží, Jan Cyrillus,
Starší Pražské Konsistori y Komenia Tchan,
Jan Dekanus, Consenior, Gřij Wogt y Jan
Amos Komenius, genuž gista Pani Zambowa w
Čechach

(*) Tento příběh složí také w Persekucy Čerke Cestě
kap. 106. §. 19. wypsaný, na str. 342. 343. Žitawského
wydání od 1756.

Čechach dceru swau Krystinu (tak ge z srdečné lásky gmenowala) při wygŕŕŕ gegim z Čech za schowanku byla odewydala.

§. 10.

Dne 18 Dubna 1628 přigel Pán Lessenský, Hrabě Rásael, Wymoda Belský, s welikým Rozmonstwem do Lessna, kde giž přes 12 lét nebyl, aby se na wyhnancy české podjwal, genž pro spasytelné Ewangeliu z wlasti své wstanpiti museli a hausně do Lessna přichazýwali; y aby gim k wůli potřebné tam narijdił wěcy. Při té přiležitosti na wysecko se bedliwě wyptal, co o tyto Panně Krystině byl slyšel, a nechal čtyry sławné Doktory z strany připadnosti této radu držeti. Tri z nich wyhlasyli tu wěc za naturalný případek, čtvery ale s giňma mnohýma za to měl, že to něco Božského gest. Gedenkajdy z těch Doktorů měl Důwody svého mínění zaznamenati a Hraběti podati. Ti, co to za něco božského měli, učinili to, druzý ale ne. Ano Bonacinna Doktor potom k těm se připogil, co tu wěc za neobýčegnau y božskau wyhlasyli.

§. 11.

Dne 7 Března 1628 přišli z Čech někteří od Stawu do Lessna, a mezy nimi Jan Stadius, genž Krystině nassi glistotu o Smrti Dce gegiho přinesl. Dne 12 Čerwence opět dwa mladý, Kněží z Morawy přišli, totiž Pawel Concordius y Jan

Jan Doreš, co od některých předních Žemani vy-
slani byli, aby se w Lessně wyptali, gestliby tam
místečko pro sebe najti mohli.

§. 12.

Senhor aneb Starší Kůň Jednoty Bratr-
ské w Polště bydlích, Martinus Gratianus,
wysoce wažený Muž, byl pro sesslost wěku Cez-
řew swau w Ostrogozi giněmu Běiteli, totiž
Pawłowi Palurowi, wstoupil, a chtěl ostatek
swých dnů w Lessně w pokoji strawiti, kde sy w
Zahradě Járny byl nechal malý domeček wysta-
wěti, a w něm několiť pokogicků pro Jana Cy-
rilla, genž mezy wyhnancy českými se nacha-
zel. Ten tedy to wšestko, co se s Pannau Kry-
stianu bylo přitrefilo, byl čel, a proto sobě
byl winšował, gednau také očima swými wیده-
ti wytrzení gegi takowé, bez přítomnosti gi-
ných. Komenius tedy genu oznámil, že dne
21 Řigna takowé se opět wkaže. Gratianus na
to odpowědel, až po druhé na to se podjwa-
ti osobně přigbu. A když Komenius na to
řekl, že Panně gest wkazano, že dnes poslední
bude mjeti své wytrzení, tedy Gratianus odpow-
wědel, když sem až posawád to newidel, y dnes
na to se djwati nebudu. S čemž nepochybne na
to hleděl, gako opatrný muž, aby, kdyžby taz-
to wěc wyzpytována byla, on nesměl w tom
za swědka očíteho se postawiti. Wیدهj toto ge-
)*()*(

gi w skutku poslednj bylo, kterýchž 82 se wšim
měla.

§. 13.

Dne 2. ledna 1629 sflakem porážena gest
Krystina nasse, a oswědčila Otce swému Ko-
meniowi, že čas gegiho Odchodu se blíží. Přiz-
prawa k smrti, nawštěwování Zprávci chr-
tewnych y giných pobožných Dussj, Modlitby,
Zpěwy, y wydělawatedlná gegi rozmělawání, ktes-
ré Komenius obširně dost w latinšké řeči wy-
psal, welmi probuditedlné byly. Dne 14 ledna
slyšsela w noci pod posteli swau několikere klus-
čení; co se y druhau noc stalo, kdnž některj
na to zaumyslne pozor dávali. Otazána gsa
Krystina, coby ona o tom klúčení smegšsela?
dala odpowěd: Gá za to mám, že mne s tjm
z tohoto Swěta wolagj; Pane Gejssi přigb,
libjli se tobě! Z prwopočátku nedali přítomnj
na počet klúčení tohoto pozor; potom ale slyš-
šel Michal Henrycy, Conrector Školy, že po
každý třinácte krát vhodilo; co y druhj sausedo-
wé a známj dobře slyšseli. Z čeho skoro wšis-
cknj sy brali, že w třinácti dnech Konec gegiho
žiwota přigbe; obzwláštně kdnž druhj den gen
dwanácte krát, a třetj dne gen gedenácte krát
vhodilo. Mezy ginými nawšstiwil gi učitel 86
lét starý, Danyel Tychikus, genž gi k potěšs-
tedlnému y radostnému Odchodu z tohoto žiwot-
ta

ta srdečně připravoval. Ten když byl od ni odšel, pověděla: Dobrý tento Starzec neroj, že on nejprvnějši z nás bude, co se domu bude musiti navratiti. A to se y stalo. Tak též y o druhých Bětelích wypravila, w kterýchž porádku ovedbau z této časnosti. Komenius to také o sobě chtěl věděti; ona ale na to odpověděla, že ho mezy jinými newiděla; a když Pána na něj se ptala, že tu odpověď dostala: Ten gestě přigiti nemůže, poněwadž gestě některých w mje uvěsti musy. To wšefco potom se naplnilo, co byla předpověděla, zvlášt na Stadiowi, genž w čtyrydecátém Žiwota swého Roku umřel, ačkoli jako Lew sylný býval. Komenius ale, o němž byla řečla, že gestě nepřigde, z milosti Boží gestě 42 lét po tomto čase žiwůstal, do Roku 1671.

§. 14.

Dne 26 Ledna 1629 gen gedenkrát vhořdilo, hned v postele, hned na Stole; a poněwadž zatím pět krát zas vhořdilo, brali sy z toho přistomnj, že druhý den w pět hodin ovedba. Dne 27 Ledna čekala Krystina s teskností na hodinu odgiti swého y s gednjm každým se lausčila. We tři hodiny přišli k ni Předstaweni české Chrkwe, Jan Cyrillus y Wacław Cornu, a Examen s ni drželi z strany Wjry gegy y z strany těch Zgwenj, kteráž byla měla. Dna
)*(*)*(2 na

byla poražená), odpověděla: Gsem. Co se ale medle s tebau stalo, mluvil dále Komenius, a ona na to: Gž gsem v Pána mého byla, ale gsem poručenj dostala, nawratiti se, a do: broty geho w zemi živých pozjwati. Wjce nyz nj na mně nežádegte, zytřa celau tuto wěc nas pišti. Co též obšjrnými učinila slowy.

§. 16.

W neděli poděkowánj se stalo w Kostece polském y německém za přediwné pozdwiženj ty: to Osoby, za kterau se prwé wěrečné Modlitby konaly. Ale w českém Kostece, kde Panna Krystina přistomná byla, nestalo se to. Pro roz: djlné o této celé wěcy myšlenj Prowincyalnj Synod aneb Sněm se držel, na němž 50 Kněz zj pospolu bylo, a tu wšsecky okološtogicnosti ze wšsech stran se powažowaly. Poněwadž ale ge: dni tak, druzj ginať o tom smysšleli, narženo bylo, aby se, pro zachowánj pokoge y swázku lásky, o tom mlčelo a ne dysputirowalo; zwlášt když se roku 1632 y Král český Frydřich, y Král šwegbský Gustavus Adolphus, w gednom roce, do wěcnosti odebrali, žádnj gž wjce o tom sly: sseti y mluwiti nechťel, proto že Krystina těch dwau Králů w swých widěnjch za neyobzwlášt: něgšj Cyrkwe wyswoboditele y Antykřysta Ruffis: tele byla wyhlášyla.

S. 17.

W tom Danyel Strege, Morawec, a byz walý Informator mladého Prynce českého Krále Frydrycha, genž se Frydrych Henrych gmenowal, z Hollandské země se nawratil, že služby své v wyhnanstwý Krále propustten gsa. Ten přigel do Lessna, a žádal za to, aby mu Krystina za Manželku byla dana. Nejwice gich bylo, co za to měli, že Panna osyřená lepě zaopatřená býti nemůže, než aby se wšj pocit wostj wdána byla, proto ona gemu byla přislibená; a poněwadž vlastně ten frát wetegný Synod w Lessně držaný byl, na němž šest Kazatelů, mezy nimiž y wyš gmenowaný Strege byl, a čtyři Sennyrowé (z kterýchž J. A. Komenius geden byl) poswyćeni byli; tedy Krystina, gako drahý Klenot Chřtwe, na slawným tomto Snessenj chřtewnjm Zenichowi swému ozdowdána gest, a oddáwky měl Laurentius Justinus, w nowě wywolenný Biskup aneb Sennyor. Manželstwý toto křesťanské y přjkladné bylo, a w dwanácti létech porodila Krystina nasse Manželi swému (Stregeowi neb Betterowi) pět ditek, dwa Syny y tři dcery. Vmřela ale Matka těchto ditek, Krystina nasse, časně dne 6 Prašnyce Roku 1644 w třidecatém čtvrtém wěku swého roce na Sauchotiny. Pohřebnj Kazanj, wytistěné potom, držel gi Wacław Łochazius, Kazatel český. Wěh jiwota gegiho wyphasný takto se koncj: „A tak ona w Lessně (w Prussých)

Prussch) se narodila, a w Lessné Polském gest umřela. Začala běh života svého v vyhnanství, v vyhnanství (w Ezechach) ho trawila, a v vyhnanství (w Lessné) ho skončila; naposledy ale šťastně se do věčné vlasti dostala. „ Všech tyto věch, z kratička gen dočknuté, J. A. Komenius obšířněgi w latinském swém Episu Lux in Tenebris, totiž Swětlo w Temnosti, wypsal; poněwadž ale tento geho Epis řidký gest a čessi gemu nezrozuměgi, tedy se gim tu gen něco malicko w mateřském gegich Gazyku podalo, aby tento wezliký Skutek Boží mezy nimi cele w zapomenutí nepřissel, nýbrž gim k oslawování Hospodina poslawiti mohl. Rečylali milá tato Krystina we všech věcech svých dosti šťastná Prorokyně, byla aspoň we všem vřimná Boha svého ctitelkyně y dobrých věch sebedná milownice, genž nám, y zvláště nassemu mladému lidu obegjho pohlaw, wyborným může býti zrcadlem y Obrazem všech ctností křesťanských, co gich od Marnosti a Swěta fortečného milování slyně odvésti, a k tomu gedinému potřebnému mocně dohaněti může. Bože, rač w tom sám y starým y mladým popřeti maudrosti y stálosti pro své neobsahlé milosrdenství!

Amen.

)*(*)*(*) 4

Přida=

Prjdatweſ.

Především se v předcházejícím Episu několikrát Semhorů Bednoty českých Bratří, Graciana, Komenia zc. zmínka stala, přidáme zde Regestr těchto Semhorů, jichž Bednota v vyhnanství svém v Polsku od léta 1557 — 1765 měla přes 200 lét.

- 1) Gijz Izrael (*).
- 2) Jan Laurentius.
- 3) Simeon Leofil Turnovius.
- 4) Matèg Rybinius.
- 5) Martin Gratianus Gertich.
- 6) Jan Turnovius.
- 7) Dannel Mikolajewskij.
- 8) Pawel Paliurus.
- 9) Martin Drminijs.

10) Jan

(*) W Persekucy českých Církví Kap. 36. §. 2. o tomto Muži Božím se čte, že z hlubokého na Zámku Pražském Šaláte předimnou Boží moci wysvobozen byv, za svými do Prus se pustil. A potom Polákům za Apostola dán byl. Nebo když gednau y po druhé z Prus do Morawy šel, weliké Polští cestu měl, tedy na několika místech Slovo Boží kázal, s takovým prospěchem, že y z Slachty mnohé, a to y Wózewdy y Kasiellany zyskal, y w málo letech w welikém Polště do dwaceti Církví mýdelal. A to byl počátek těch Církví w Polště, kteráž posawád Dbylége Konfesjy České zachowáwagj.

- 10) Jan Rybinius.
- 11) Martin Gertich.
- 12) Jan Bytner.
- 13) Jan Amos Komenský, 1634 — 1671.
- 14) Mikuláš Gertich, 1662 — 1671.
- 15) Adam Sam. Hartmann, 1673 — 1691.
- 16) Jan Eugehoer, 1676 — 1698.
- 17) Joachim Gyllich, 1692 — 1703.
- 18) Danyel Ernst Jablonský, 1699 — 1741.
- 19) Jan Jakobides, 1699 — 1709.
- 20) Esalomaun Dpiš, 1712 — 1716.
- 21) Dawid Kasshus, 1712 — 1734.
- 22) Pawel Kasshus, od 1725 — 1727.
- 23) Krystian Sytkowius, od 1734 — 1762.
- 24) Jan Albrecht Junga, od 1742 — 1746.
- 25) Frydr. Willym Jablonský, od 1742 do 1760.
- 26) Jan Alexander Kasshus, od roku 1746.
- 27) Jan Teofil Elšner, od 1761. dne 3ho máje.

Kdo wšech Sennorů Gednoty Bratrské od poz-
čátku Gednoty až k tomuto času, když Gednota
z Blasti své wyhnána byla, widěti chce, nagde
ge v Adryana Regenwolského, aneb Ondřege
Wengierského (pravým gměnem) w Knize ge-
ho o Cyrkwích Slowenských poz-
řádně zaznamenané w latin-
ské řeči.

